

KVĚTINY

z papíru, textilu, keramiky,
šustí a dřeva

Alena Vondrušková,
Alena Samohýlová
a kolektiv

28 originálních nápadů
na výrobu

Šikovné
Ruče

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

OBSAH

Úvod	4
Materiály	6
Realistické květy z krepového papíru (<i>Olga Dneboská</i>)	8
Rozkvetlé větvičky	9
Narcisy	11
Chryzantémy	12
Růže	14
Sřihané papírové květiny (<i>Zuzana Janečková</i>)	16
Vystřihované květy (<i>Alena Samohýlová</i>)	19
Skládané květy ze stuh (<i>Alena Samohýlová</i>)	22
Modré květy	22
Bílý květ	24
Hedvábné květy (<i>Alena Samohýlová</i>)	25
Hnědý květ	25
Fialový květ	26
Keramické květiny (<i>Eta Placáková a Marcela Pošustová</i>)	27
Slunečnice a kopretina	29
Růže	31
Leknín	34
Kytice	36
Tulpán	38
Květiny z kukuřičného šustí (<i>Alena Samohýlová</i>)	40
Dřevěné květiny (<i>Alena Samohýlová</i>)	45
Dekoratívní pruty	46
Kvítky	47

KVĚTINY

Od pravěku žili lidé v těsném sepětí s přírodou, která ovlivňovala nejen každodenní život, ale také jejich pohled na svět. Příroda inspirovala i nejstarší umění, ať již to byly kresby pravěkých zvířat nebo rozmanité rostlinné motivy, známé z keramiky a šperků. Motivy rostlin a květů jsou časté ve staroegyptském umění. Antika si rovněž potrpěla na květiny, ale spíše ty skutečné, ve výtvarném umění se objevovaly zřídka. Rostlinné ornamenty, především stylizované růže, vinné listy a hrozny a také klasy obilí, používalo s oblibou raně křesťanské umění. Křesťanství přikládalo neobyčejný význam symbolům, některé květinové motivy tak sloužily ve výzdobě chrámů k vyjádření zásad víry a ctností. Bohatými rostlinnými ornamenty je známé románské umění využívající motivy květin na ozdobných okrajích tympanonů a křítelnic nebo v podobě venkovních vlysů na stěnách bazilik. Později ve středověku se však rostlinná ornamentika v umění opouštěla a nahrazovala ji střídma jednoduchost linií a honosné zlacení.

Návrat rostlinných motivů přinesla až doba renesance. Bohaté květinové motivy se objevují na malbách, kde často tvoří pozadí portrétů, na tapisériích, špercích i na složitě dekorované keramice. Zjednodušené rostlinné ornamenty pronikají i do textilní tvorby, především do výzdoby prýmků, lemů a krajk.

Zatímco baroko si potrpělo na duchovní hloubku

Gotická klášterní výzdoba, Mont Sant Michel, Francie

výtvarného projevu a rostlinné motivy se uplatňovaly jen zřídka, následující období rokoka a empíru přímo hýřilo barevností květů, skládaných často z malých kvítků do náročných kompozicí. Ale snad největší rozšíření doznala výtvarná stylizace květin v secesi na počátku 20. století.

Květiny tak vždy byly a jsou dodnes vděčným tématem výtvarného umění. Platí to pro profesionální umělce právě tak jako pro řemeslníky, a samozřejmě i pro amatérské tvůrce. Inspiraci poskytuje sama příroda v nekonečné škále tvarů a barev. Květina vždy symbolizovala radost, krásu a křehkost, a právě proto byla od nejstarších časů lidstva tak oblíbeným motivem pro uměleckou tvorbu.

Výzdoba renesančního oltáře, Bretaň

MATERIÁLY

Papír

Při nostalgickém vzpomínání na papírové růže z pouťových střelnic si můžeme vyrobit trochu jiné typy květů, vhodné jako originální dekorace, dárek nebo ozdoba. Papír je velmi vděčný, snadno dostupný a levný materiál. Dobře se s ním pracuje a k výrobě nejsou potřeba žádné zvláštní nástroje a pomůcky. K dispozici je mnoho druhů papíru a také široká paleta barev.

K modelování květů použijeme jemný krepový papír, který se prodává v několikametrových rolích, k vystřihování pak silné barevné čtvrtky nebo slabý hedvábný papír.

Textil

Textilní materiály nabízejí mnoho možností a variant využití. Zvolíme-li vhodný druh a barevnost, stačí jen málo k vytvoření působivého květu. Stáčení, skládání, tvoření smyček a podobné jednoduché postupy zcela postačí. Vynikajícím materiálem jsou stuhy a stužky různých barev a šířek, které lze navzájem i kombinovat. Dobře se pracuje také se syntetickým hedvábím (polyesterem). Prodává se v podobě široké stuhy, která má na okrajích vložený slabý drátek a je tak velmi snadno tvarovatelná. Přírodní hedvábí (pongé) je hladké, mírně lesklé a pevné.

Keramika

Drobné i větší květy mohou být téměř realistické, jak tvarem, tak i barevností. Lze však vytvářet i stylizované květiny s jednoduchými nebo abstraktními tvary. Kytici z keramických květin na stoncích lze umístit do vázy, jednotlivé květy mohou být půvabnou dekorací nebo originálním dárkem. Modelování z tvárné hlíny je snadné, vyžaduje ovšem trochu zkušeností a znalostí o technikách keramické výroby.

Kukuřičné šustí

Kukuřičné šustí, tedy listy obklopující kukuřičný klas, jsou krásným a tvárným materiálem. Nemusí z nich vznikat jen dobře známé figurky, hodí se i k tvorbě jiných předmětů. Práce s těmito listy není obtížná, jsou pevné a zároveň ohebné, trvanlivé a omyvatelné. Jsou zabarveny do pěkných přírodních odstínů, ale v případě potřeby je možné je také barvit. Tento tradiční materiál nelze koupit v obchodě, každý si jej musí obstarat sám a také s ním podle léty prověřených zkušeností zacházet.

Dřevo

Zdá se to možná neuvěřitelné, ale květy vyřezané ze dřeva mohou působit velmi příjemně a vzdušně. Protože je dřevo mimořádně ušlechtilý materiál, velmi dobře se hodí k výrobě moderních dekoračních předmětů. Není k tomu zapotřebí ani náročných strojů a zařízení, ani mimořádných znalostí a zkušeností mistrů řezbářů. Pro tvorbu květů budeme potřebovat jen pár pěkných prutů z měkkého dřeva.

REALISTICKÉ KVĚTY Z KREPOVÉHO PAPIŘU

materiál a pomůcky

- ⊗ krepové papíry s jemnější strukturou
- ⊗ několik druhů drátů (velmi slabý na vyztužení listů, silnější na spojování dílů a silný na stonky)
- ⊗ větvičky ze stromů a keřů
- ⊗ sisalový motouz nebo provázek stočený z bílého krepového papíru
- ⊗ papír na výrobu šablon
- ⊗ lepidlo, nůžky, kleště na štípání drátu, pletací jehlice

příprava

Pro každý výrobek bychom si měli opatřit předlohu. Jedná se o velmi realistické podoby květů, takže ideálním vzorem mohou být ty skutečné, přírodní, nebo alespoň perfektní herbářové kresby.

Ze silnějšího papíru vystřihneme tvary listů a okvětních lístků, které budou sloužit jako šablony pro stříhání krepového papíru. Efekt vyrobených květů bude hodně záležet právě na tom, jak věrně napodobíme tvar jednotlivých lístků.

Připravíme si dvojité krepový papír – dvě vrstvy opatrně slepíme k sobě tak, aby lepidlo bylo rovnoměrně rozestřeno a nedošlo na některých místech k poškození struktury. Mezi vrstvy papíru, z něhož budeme tvarovat listy, vlepíme slabý drátek, který bude na jedné straně vyčnívat. Drátek umožní pozdější tvarování a jeho volný konec poslouží k upevnění listu ke stonku.

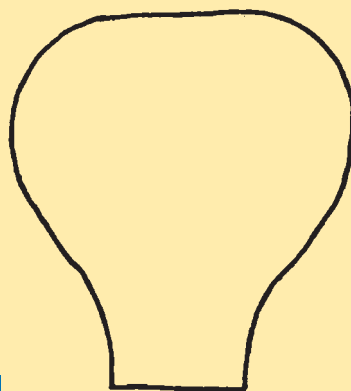
Rozkvetlé větvičky

Kvetoucí větvičky jabloně, třešně nebo zlatice vypadají velmi autenticky právě proto, že jsou papírové květy připevněny na pravých větvičkách ze stromů. Pokusíme se najít větvičky pěkně tvarované, s bohatou násadou vlastních pupenů. Vůbec nevadí, budeme-li nasbírané větvičky nějakou dobu skladovat.

Základem každého květu je malý svazek pestíků (5–7) zhotovených z provázku a splených dohromady. Materiálem mohou být buď sisalová vlákna, nebo v ruce zkroucený asi centimetrový proužek krepového papíru. Na koncích pestíků můžeme udělat malé uzlíky a ty pak ještě podle potřeby přibarvit.

Ke svazku postupně přilepujeme okvětní lístky tak, aby se trochu překrývaly. Jabloňové a třešňové lístky jsou oválné (*obr. 1*), ve spodní části ponecháme malý krček, abychom je mohli dobře přikládat a přilepovat.

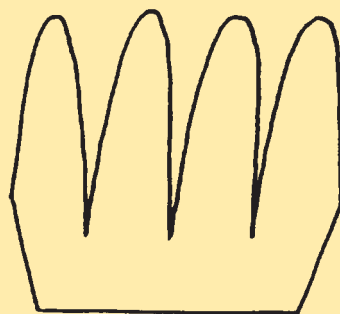
1

Na každý kvítek jich použijeme pět. K některým květům připojíme samostatné zelené lístky, které jsme zhotovili z papíru s předem vlepeným drátkem. Vyčnívajícím koncem drátku je opatrně připojíme a celý základ květu přelepíme kouskem zeleného papíru.

Naproti tomu květy zlatice jsou z jednoho kusu, spodní část tvoří podélný pruh a z něho vyčnívají čtyři úzké lístky (*obr. 2*). Po obtočení kolem svazku pestíků vytvoří kvítek. Podobně vytvoříme i nízký zelený kalich.

Hotové květy upravíme. Lístky lze ještě sestříhnout, okraje lehce vytáhnout do stran, případně úzké lístky

2

zlatice zatočit přes pletací jehlici, aby vypadaly přirozeněji. Květy jabloní trochu přibarvíme navlhčeným kouskem červeného krepového papíru.

Hotové květy nalepujeme na větvičky, jednotlivě nebo ve skupinách, stejně jako tomu bývá u přírodních květů.

Narcisy

Zlaté narcisy tvoříme od středu květů s pestíky ze zkroucených kousků papíru. Kolem nich obtočíme pruh papíru, jehož okraje nejprve prsty vytáhneme a zvlníme. Pak přikládáme a přilepujeme jednotlivé lístky ve

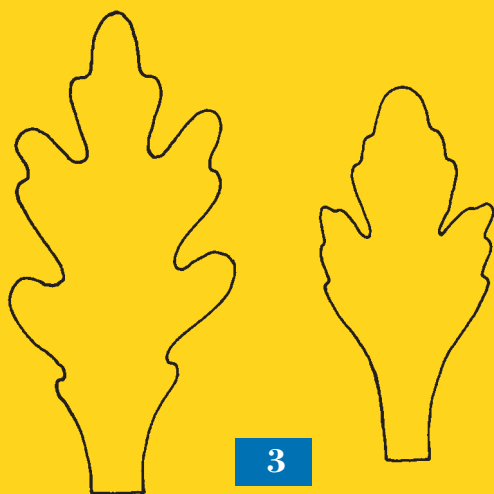
tvaru typickém pro narcisy. Hotový květ připevníme na stonk z drátu obtočený proužkem zeleného papíru. Stonk by se měl směrem nahoru trochu rozšiřovat, stačí, když jej omotáme v několika vrstvách.

Chryzantémy

Nejprve si připravíme stonek s listy. Silnější drát obalíme proužkem zeleného krepového papíru. Obtáčíme jej

pevně, občas můžeme použít trochu lepidla. Na vhodná místa zakomponujeme předem připravené listy, charak-

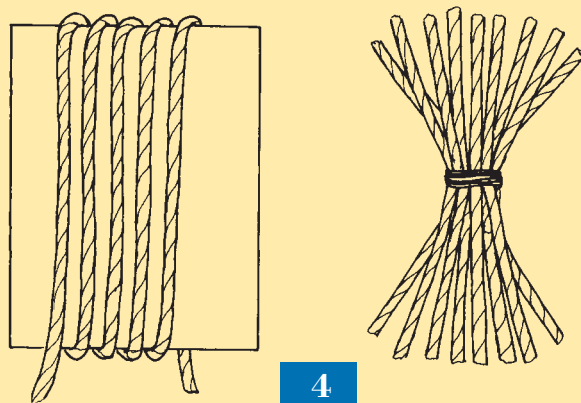

teristické svým tvarem právě pro chryzantémy (*obr. 3*). Připevníme je vyčnívajícím drátkem a místa připojení zakryjeme obtáčeným zeleným proužkem. Na horním konci drátu můžeme stočit malé očko, k němuž se bude lépe připeňňovat základ květu.

Načechrané květy chryzantém jsou vyrobeny z jednotlivých provázků zkroucených z krepového papíru. Připravíme si asi metrové proužky široké 1,5 cm. Jednou rukou je držíme za horní konec ve vzduchu, druhou pak mezi palcem a ukazovákem kroučíme stále na jednu stranu. Papír vždy držíme kousek nad místem kroucení, takže ruku posunujeme stále dolů. Celý postup je dobré ještě jednou zopakovat, protože provázek je pak pevný a hladký. Nakonec jej mírným tahem po celé délce narovnáme.

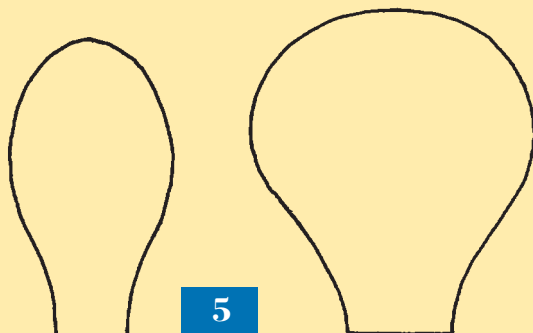
Hotový provázek navineme na tvrdou kartičku velikosti cca 7×12 cm, sejmemе a uprostřed pevně svážeme (*obr. 4*). Připevníme ke stonku, provázky zvedneme nahoru a spodek květu pevně ovážeme zeleným papírem. Konce provázků pak rozstříháme, rozložíme, některé můžeme zkrátit a květ tak upravit do typického tvaru.

Růže

Královna květin může mít mnoho podob i barev. Podle toho, jakou si vybereme předlohu, připravíme nejprve okvětní lístky dvou velikostí (*obr. 5*). Menší a užší budou tvořit vnitřek květu, vnější větší lístky na okrajích prsty vytáhneme a natočíme na pletací jehlici, aby vytvořily charakteristický tvar.

Na silném drátu vytvoříme na jednom konci očko, které za přispění lepidla obalíme kouskem krepového papíru. Postupně přikládáme a lepíme menší okvětní lístky, které se překrývají, dokud se nevytvoří uzavřený střed. Pak přidáváme větší lístky. Jejich počet se řídí tím, jak bohatý by měl květ být. Plátky v posledních řadách promneme v rukou tak, aby se prohnuly a květ uzavřely. Nakonec květ fixujeme do kalichu, jehož ostré lístky výrazně odstávají. Vystříhneme jej ze zeleného papíru, z jednoho

ku se čtyřmi lístky, a obtočíme kolem květu (*obr. 6*).

Než dokončíme hlavní stonek, musíme si zvlášť připravit dva malé stonky, každý se třemi listy. Listy připevníme pomocí vyčnívajících drátků k silnějšímu drátu a všechno pevně obalíme proužkem zeleného krepového papíru. Teprve pak oba listové stonky připevníme a zafixujeme obtočeným pruhem. Aby i zelené listy vypadaly autenticky, napodobíme jejich tvar přetažením přes kovovou jehlici.

6

STŘÍHANÉ PAPIROVÉ KVĚTINY

materiál a pomůcky

- ⊙ barevné čtvrtky silnějšího papíru
- ⊙ lepidlo, nůžky, špejle

příprava

Podle toho, jaké typy květin budeme vyrábět, vybereme barevné papíry

a nakreslíme na ně obrysy pásů s okvětními lístky. Aniž bychom měnili tvar okvětních lístků, pozvolna je v pásu zmenšujeme nebo zvětšujeme. Pečlivě je vystříhneme. Některé jsou velmi jednoduché, jiné vyžadují trochu trpělivosti. Na obráz-

Samotné květy vytvoříme velmi jednoduše. Stočíme připravené pásy a zafixujeme je lepidlem. Pro bohatší květ můžeme předem slepit buď dva různobarevné pásy,

cích je jen několik příkladů pro inspiraci, dalších možností tvarů a barevných kombinací je nekonečná řada.

Pokud budeme vyrábět květinu i se stonkem, připravíme si také zelené pruhy na polepení špejle a vystříháme vhodné tvary lístků.

nebo jako v případě pampelišek dva stejné. Po dokončení okvětní lístky ještě upravíme, můžeme je zohýbat nebo nůžkami upravit délku. U některých květů vytvoříme střed nalepenými nebo vsíťnými dřevěnými korálky.

Pokud vyrábíme květinu i se stonkem, polepí-

me špejli pruhem papíru a přilepíme různě tvarované zelené lístky. Květ nasadíme středem na konec špejle a přilepíme. U kratších stonků se obejdeme i bez špejle, stačí jen pruh papíru.

Veselé a pestré papírové květy mohou doplnit slavnostně zabalený dárek nebo ručně vyrobené přání. Mohou však být například i součástí pěkně prostřeného stolu a svou barevností ladit s dalšími doplňky.

VYSTŘIHOVANÉ KVĚTY

materiál a pomůcky

- © hedvábné papíry různých barev
- © lepidlo, špejle, nůžky, pevná nit

příprava

Podstatou těchto originálních květů jsou klasické vystřihovánky. Technika stará několik staletí se používala zejména k výrobě dekorativních papírových pásů s opakujícími se ornamenty. Její tajemství spočívá v pravidelném naskládání a vystřihávání složeného papíru, na němž se po rozložení objeví na první pohled velmi složité ornamenty.

Připravíme si čtverec z hedvábného papíru, který pečlivě přeložíme

nejprve napůl, pak na čtvrtiny a ještě jednou úhlopříčně na osminy. Nyní již můžeme na obou okrajích ostrými nůžkami vystřihovat jedno-

Podobným způsobem můžeme připravit i listy, jen jejich tvar bude spíše podélný. Listy lze také ponechat s viditelnými sklady.

Z hotového květu můžeme buď vyrobit samostatnou ozdobu,

duché tvary trojúhelníků, půlkruhů, obdélníků nebo jen úzkých zářezů. Po rozložení a vyhlazení papíru je čtverec pokryt pravidelnými ornamentálními vystřihovánkami. Pokud chceme takto vystřihovat kruh, složíme nejprve čtverec a zastříhneme jej do oblouku. Je to jednodušší než pracně vystřihovat z papíru pravidelný kruh.

Složitější vystřihovánky vytváříme na okrajích papíru složeného ještě vícekrát – na šestnáct dílků. Otvory však můžeme vystřihovat i postupně, nejprve na hranách papíru složeného třikrát, pak dál po dalším přeložení atd. Chce to trochu představivosti a zkušeností, ty však brzy získáme a výsledek bude stát za to.

Květy skládáme z vystřihovaných papírů tak, že střídáme barvy, ornamenty, případně velikost. Velmi efektní je i střídání jednoho neporušeného a jednoho vystřihaného listu na sebe, vždy v kontrastních barvách.

nebo jej připevnit na špejli omotanou proužkem papíru, kterým k ní také přichytíme listy. Pevnost zajistíme lepidlem.

Květ navlékneme na špejli a jeho spodní část pevně obtočíme delším proužkem papíru. Předem si jej hustě naskládáme a okraje ozdobně vystřiháme. Nakonec jej pevně ovážeme nití. Vrchní konec špejle, který by mohl být ve středu květu vidět, zakryjeme také kouskem naskládaného a obtočeného papírového proužku.

